

Aleg. 129.

Sprawozdanie

Komisji administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie upoważnienia gminy Lanckorona do podziału ekwiwalentu serwitutowego pomiędzy pojedynczych członków gminy.

Wysoki Sejmie!

Wyrokiem c. k. Namiestnictwa we Lwowie, jako komisji krajowej dla spraw odkupu i uregulowania ciężarów gruntowych z dnia 30. października 1870 r. do L. 7.107, zatwierdzonym reskryptem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 3. stycznia 1872 r. do L. 11 841, przyznany został gminie i mieszczanom Lanckorony za zniesienie prawa poboru drzewa opałowego w lasach dworskich ekwiwalent w gruncie o przestrzeni 48 morgów 976⁰ z lasu służebnego Chełm, znajdującego się w gminie

W przedmiocie zamiany tego ekwiwalentu serwitutowego na inny grunt zawarły strony interesowane, mianowicie gmina miasta Lanckorony oraz inni uprawnieni do poboru drzewa z lasów: Chełm, Solca i Groby z właścicielem dóbr Lanckorona w dniu 15. marca 1872 r. ugodę, mocą której właściciel dóbr Lanckorona ks. Maurycy Monfleart odstąpił wzmiankowanej gminie w miejsce przyznanego jak wyżej, tytułem ekwiwalentu serwitutowego gruntu, dwór lanckoroński wraz z gruntami w łącznym obszarze 70 morgów 170⁰ i wszelkimi budynkami, na tymże gruncie się znajdującymi. Ugodę powyższą zatwierdziło c. k. Namiestnictwo, jako komisya krajowa dla spraw odkupu i uregulowania ciężarów gruntowych orzeczeniem z dnia 27. czerwca 1873 r. do L. 2.704 S., poczem nastąpiło oddanie gminie Lanckorona tego gruntu w posiadanie.

Z mocy powyższej ugody przeszedł opisany wyżej ekwiwalent serwitutowy na własność gminy Lanckorona, jako takiej, pomimo, że wedle treści wyroku c. k. Namiestnictwa, jako komisji dla odkupu i uregulowania ciężarów gruntowych z dnia 30. października 1870 r. do L. 7.107 pierwotny ekwiwalent serwitutowy przyznanym był nie samej gminie jako takiej, lecz właścicielom gruntów i domów miasta Lanckorony uprawnionym do poboru drzewa z lasów państwa Lanckorona oraz gminie miasta Lanckorony z tytułu uprawnienia tejeż do poboru drzewa na opał szkoły, szpitala i lokalności magistratualnych. Wynika to

również z osnowy ugody zawartej w dniu 15. marca 1872, która zawartą została z właścicielem dóbr Lanckorona, nie tylko przez upoważnionych reprezentantów gminy miasta Lanckorony lecz także przez wykazanych przed komisją serwitutową pełnomocników uprawnionych do poboru drzewa z lasów państwa lanckorońskiego, którzy wzmiankowaną ugodę imieniem swych mocodawców podpisali.

Wskutek powyższej ugody stworzonym zatem został faktyczny stan własności niezgodny z rzeczywistym stanem prawnym, z mocy którego grunt odstąpiony przez właściciela dóbr Lanckorona tytułem ekwiwalentu serwitutowego powinien być oddany zostać wszystkim uprawnionym do poboru drzewa z lasów lanckorońskich, a zatem poszczególnym właścicielom domów i gruntów oraz gminie Lanckorona do podziału w odpowiednich częściach.

Tak też zapatrywała się na tę sprawę gmina miasta Lanckorony, iż mimo formalnego przyznania jej na własność gruntu, odstąpionego tytułem ekwiwalentu serwitutowego, przystąpiła jeszcze w r. 1873 do podziału tegoż gruntu między pojedynczych uprawnionych, który to podział został też faktycznie przeprowadzonym.

Wydział krajowy zakwestyonował jednak powyższy podział, wychodząc z zapatrywania, że grunta odstąpione gminie Lanckorona są dobrem gminy, do podziału którego między członków gminy w myśl §. 66. ustawy gminnej potrzebna jest uchwała sejmowa, że reskryptem z dnia 4. sierpnia 1876 r. do L. 28647 polecił za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Wadowicach Zwierzchności gminnej w Lanckoronie, aby nieprawnie podzielone grunta folwarku, stanowiącego dobro gminy, przyprowadziła do pierwotnego stanu, to jest odebrała posiadaczom i w myśl drugiego ustępu §. 68. ustawy gminnej uregulowała uczestnictwo w użytkowaniu z dobra gminnego.

Powyższe zarządzenie okazało się jednak niemożliwym do przeprowadzenia, z powodu iż rozdzielone grunta uległy dalszym podziałom i poprzeczowały w trzecie ręce.

Gdy równocześnie gmina Lanckorona wniosła do Wysokiego Sejmu petycję o zatwierdzenie dokonanego podziału w myśl §. 66. ust. gm., zarządził Wydział krajowy przygotowanie tej sprawy do uchwały Wysokiego Sejmu, wskutnk czego powzięła Rada gminna miasta Lanckorony w dniu 9. Października 1887 zatwierdzoną przez Radę powiatową w Wadowicach uchwałę, mocą której postanowiła przedewszystkiem w zarządzie, że grunta otrzymane tytułem ekwiwalentu serwitutowego mają być podzielone między gminę jako taką, między współuprawnione zakłady gminne i między pojedynczych członków gminy a następnie podzieliła rzeczne grunta na podstawie planów i protokołu, przeprowadzonych z posiadaczami dochodzeń, wedle ówczesnego stanu posiadania.

Wydział krajowy wychodząc z założenia, że nie obecny stan faktycznego podziału, lecz podział pierwotny, dokonany w r. 1873 winien być przez Wysoki Sejm zatwierdzonym, zażądał, aby uchwała Rady gminnej w powyższym kierunku była sprostowaną i aby przedłożonym był do zatwierdzenia projekt pierwotnego podziału. Skonstatowania jednak stanu podziału ekwiwalentu serwitutowego z roku 1873 okazało się niemożliwym, gdyż podzielone grunta w ciągu lat kilkunastu wielokrotnie mieniały właścicieli, a przeważna ilość tranzakcyj dokonana była mowami ustnemi, co uczyniło niemożliwym skonstatowanie dokonanych zmian w sposób wiarygodny.

Chcąc mimo to doprowadzić do ostatecznego uregulowania tej sprawy, proponuje Wydział krajowy w swem sprawozdaniu, aby Wysoki Sejm nie zatwierdzał wprost uchwały Rady gminnej miasta Lanckorony z dnia 9. października 1887, dotyczącej podziału wedle ówczesnego stanu, ponieważ do tego potrzebnemby było badanie praw faktycznych posiadaczy, ich legitymacyj i dewolucyj prawnych, do czego brak dokumentów; lecz upoważnił

reprezentację gminy miasta Lanckorony do rozdzielenia gruntów nabytych tytułem ekwiwalentu serwitutowego między pojedynczych członków gminy.

Zapatrzywania powyższego jednak komisya administracyjna podzielać nie może, a to przede wszystkim dla tego, iż nie może dopatrzeć istotnej różnicy między zatwierdzeniem uchwały już przez Radę gminną powziętej, a upoważnieniem tejże Rady do powzięcia ponownej w tym samym przedmiocie uchwały, które nie innego by oczywiście nie zawierała jak sankcyonowanie obecnie istniejącego podziału, co mieści się również w uchwale z dnia 9. października 1887 r.

Te same argumenta, które Wydział krajowy przytoczył przeciw zatwierdzeniu uchwały Rady gminnej miasta Lanckorony z dnia 9. października 1887 r. dadzą się przytoczyć przeciw upoważnieniu do rozdzielania w formie będącego ekwiwalentu, gdyż przy tym ponownym podziale brakować będzie również dowodów dewolucyi praw i legitymacyi obecnych faktycznych posiadaczy.

Gdyby więc argument ten był słusznym, sankcyja Wysokiego Sejmu, czy w jednej czy w drugiej formie nastąpiłaby nie mogła.—Słuszności powyższego argumentu nie mogła jednak uznać komisya administracyjna, albowiem ocenienie uprawnień obecnych posiadaczy gruntów pochodzących z podziału ekwiwalentu serwitutowego do ich posiadania i własności, a zatem i badanie dewolucyi praw tychże posiadaczy, usuwa się zupełnie z pod kompetencji Wysokiego Sejmu. Wysoki Sejm powołanym jest w myśl §. 66. ustawy gminnej do zatwierdzenia podziału majątku i dobra gminy jako najwyższa władza nadzorcza nad całością majątków gminnych, ma więc jedynie z tytułu tego nadzoru na podstawie prawa publicznego orzekać o dopuszczalności takiego podziału; nie może jednak wdawać się w ocenianie opartych na prawie prywatnem, uprawnień osób, będących w faktycznem posiadaniu podzielonych części majątku gminnego, a sankcyonowanie podziału nie uwłacza bynajmniej rozszereżeniom, które z powodu niewłaściwego odstąpienia gruntów obecnym faktycznym posiadaczom na zwykłej drodze prawa podniesione być mogą.

W obecnym wypadku stwierdzonem jest, iż ekwiwalent serwitutowy nie należał się w całości gminie Lanckorona jako takiej, lecz wszystkim uprawnionym do poboru drzewa z lasów dworskich w Lanckoronie, a między tymi także i gminie oraz wymienionym wyżej zakładom gminnym, w stosunku do przysługującego niegdyś każdemu z uprawnionych prawa poboru drzewa. Potrzeba sankcyonowania podziału przez Wysoki Sejm powstała więc tylko wskutek tej okoliczności, że na podstawie ugody z dnia 15. marca 1872 r. ekwiwalent serwitutowy mylnie na własność gminy miasta Lanckorony, jako takiej w całości przeszedł i przy zakładaniu ksiąg gruntowych w księgach tych zapisanym został. Chodzi więc tylko o formalne, odpowiadające słuszności i faktycznym stosunkom uregulowanie sprawy przez zatwierdzenie ze strony W. Sejmu, jako najwyższej władzy, czuwającej nad całością majątków gminnych, uchwały Rady gminnej miasta Lanckorony. Gdy zaś uchwała ta opartą jest nadto na protokolarnem dochodzeniu, przeprowadzonem przez delegata Rady powiatowej Wadowickiej, wedle którego wszyscy interesowani zgodzili się na określony w uchwale sposób podziału, gdy prawa gminy miasta Lanckorony i zakładów gminnych wedle deklaracyi zwierzchności gminnej z dnia 14. października 1887 r. przy podziale tym należyte są uwzględnione, gdy wreszcie zezwalająca na ten podział deklaracya proboszcza kościoła rzymsko-katolickiego w Lanckoronie, jako jednego z uprawnionych, w myśl §. 41. ces. pat. z dnia 5. lipca 1853 r. Nr. 130. Dz. u. p. nie potrzebuje zatwierdzenia władzy przełożonej, przeto nie ma żadnej prawnej podstawy do odmówienia zatwierdzenia uchwały Rady gminnej miasta Lanckorony z dnia 9. października 1887 i komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zatwierdza się uchwałę Rady gminnej miasta Lanckorony z dnia 9. października 1887 r., mocą której podzielone zostały grunta nabyte przez gminę Lanckorona od dworu państwa Lanckorony tytułem ekwiwalentu za zniesione służebności leśne, na podstawie ugody z dnia 15. czerwca 1872 r. między członków tejże gminy.

Przewodniczący:

S. Koziebrodzki.

Sprawozdawca:

Paszkowski.